

BAZI BATILILARIN İNSAN HAKLARI ELEŞTİRİLERİ

Aydınlık Dergisi, 10 Ocak 1999

Yıldırım Koç

Türkiye’de insan hakları ve demokrasi konusunda eleştirilecek birçok eksiklik var. Bunların giderilmesi için mücadele edilmesi, ülkemizde yaşayan her demokratın önde gelen görevidir. Ancak, bu eksiklikleri dile getirenlerin bir bölümünün bu konuda ne derece samimi olduğunun da tartışılması gerekir. Bu konuyu tartışmaya açmak, eleştirilerin yapılmaması demek değildir. Eleştiri haklı olabilir; ancak eleştiriye dile getirenlerin niteliğinin açıklığa kavuşturulmasında da yarar var.

ILO’nun her yıl toplanan uluslararası çalışma konferansında oluşturulan Standartların Uygulanması Komitesi’nde (Aplikasyon Komitesi) 1997 yılında yaşadığım bir olay, bazı yabancı işçi temsilcilerinin bile eleştirilerinde ne derece samimiyetsiz olduğunu göstermesi açısından ilginçtir.

Japonya 1932 yılından 1942 yılına kadar işgali altındaki Kore’de 200 bin dolayındaki Koreli genç kızı ve kadını askeri garnizonlara hapsedti ve bunları Japon askerleriyle yatmaya zorladı. Bu iğrenç girişimin kurbanlarına da “rahatlatıcı kadınlar” adı verildi. İkinci Dünya Savaşı’nın sonunda Japon hükümetinin emriyle bu konudaki tüm belgeler yok edildi. Bu iğrençliğin kurbanları onyıllar boyunca utanç içinde sustular. Ancak bu konu 1990 yılı Haziran ayında gündeme getirildi. 1991 yılı Nisan ayında Japon Devletini sorumluluk altına alan bir liste saptandı. 1992 yılı Ocak ayında Japon İmparatorluk Ordusunun bu iğrençliğe ilişkin belgeleri açıklandı ve Japon Devleti sorumluluk üstlenmek zorunda kaldı. Japon Barolar Birliği konunun üzerine gitti. Japon Barolar Birliği’nin 1995 yılında yayımlanan kapsamlı raporunda, bu uygulamanın insan hakları açısından büyük bir ihlal oluşturduğu ve Japon Devletinin sorumlu olduğu belirtildi¹.

Konu, Japonya’nın ILO’nun 29 sayılı Zorla Çalıştırma Sözleşmesi’ni ihlal etmiş olması nedeniyle, ILO Standartların Uygulanması Komitesi’ne de yansıdı. ILO Uzmanlar Komitesi, 1997 yılında sunduğu Raporunda bu iddiaların ciddi olduğunu belirtti. Japon Barolar Birliği de, Standartların Uygulanması Komitesi’nin üyelerine gönderdiği 21 Mayıs 1997 günlü mektupta, Uzmanlar Komitesi’nin eleştirilerine katıldığını açıkladı.

Beklenen gelişme, Standartların Uygulanması Komitesi’nde Japonya’nın incelemeye alınması ve eleştirilmesiydi.

Bir ülkenin Komite’de incelemeye alınabilmesi için, Komite’nin işçi ve işveren gruplarının birlikte onay vermesi gerekiyor.

Bu konu ilk olarak Komite işçi grubunun kendi iç toplantısında tartışmaya açıldı. Kore Sendikalar Federasyonu’nun Komite’deki temsilcisi arkadaş, toplantı öncesinde konuyu bana anlattı ve kendisine destek olmamı istedi. Toplantı başladı. Önce Koreli Kim söz aldı. İşçi grubunu bu konuda destek vermesi için ikna etmeye çalıştı. Sonra ben söz aldım. Kim’i destekledim. Kore’deki iki konfederasyonun da bu konuda aynı görüşte olduklarını, Kore işçilerinin verdikleri mücadele de dikkate alındığında, bu iki konfederasyonun ortak talebinin dikkate alınmasının gerektiğini söyledim. Daha sonra, yanılmıyorsam, bir kişi daha Kim’in önerisi lehinde konuştu. Avrupalı sendikacı arkadaşların büyük bir bölümü sustu. İnsan hakları konusunda çok konuşan bir Norveçli kadın vardı. Norveç İşçi Sendikaları Konfederasyonu’nun temsilcisi bu yaşlıca bayan söz aldı, önerinin aleyhinde konuştu ve

¹ Japan Federation of Bar Associations, Recommendations on the Issue of “Comfort Women,” Supplementary Explanation of the Recommendation on the Issue of “Comfort Women,” Tokyo, 1995, 63 s.

Japonya'nın incelemeye alınmamasını istedi. Norveç Konfederasyonundan Komite'de bulunan diğerk iki bayan da seslerini çıkarmadı. Komite işçi grubunun Belçikalı sözcüsü de bu bayanın dediklerini onayladı.

Biz kaybettik. Hem de oylama bile yapılmadan. Kadın hakları, insan hakları ve sendikal haklar konusunda çok konuşan ve Türkiye ele alındığında TÜRK-İŞ'in eleştirilerinin yanı sıra eleştiriler de getiren arkadaşlar, Japonya ile kapışmayı göze alamadılar. Veya, izledikleri devlet politikaları gereği Japonya'yla kapışmadılar.

Bu olaydan sonra Norveç sendikacılarının büyük bir bölümüne en küçük bir saygım kalmadı. Bu insanların birçoğunun nasıl çifte standartlı davrandıklarını, insan hakları veya sendikal haklar dediklerinde her zaman bunları kastetmediklerini daha başka örneklerde de gördüm. Ama Japon Devletinin Koreli genç kızlara ve kadınlara yaptığı insanlık dışı vahşetin incelemeye alınmasının aleyhinde oy kullanan o iriyarı Norveçli bayan sendika temsilcisini hiç unutamıyorum.